

7

I

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Hodnocení diplomové práce

Téma: K problematice stresu u vybraných sociálních pracovníků ve Strakonících

Autor: Bc. Pavlína Wolfová

Studijní obor: Etika v sociální práci

Vedoucí DP: PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.

Oponent:

Rok odevzdání: 2013

Obsahová stránka:

Práce rozdělená do 5 kapitol na 84 stranách textu rozpracovává téma stresu. Historie, pojem, teorie stresu (biologické, psychologické a komplexnější teorie Steinbergovy a Ritzmanovy) a definice několika autorů jsou obsahem první kapitoly. V další části textu se autorka zaměřila na společenské a osobnostní předpoklady stresu a jeho zvládání. V rámci rozboru osobnostních předpokladů rozpracovala koncepty kohorence, resilience a hardiness, self-efficacy a syndrom pomocníka. Důsledky stresu rozděluje na behaviorální, psychosomatické, psychologické a somatické. Poslední z nich pouze pojmenovává a nevyjadřuje se k nim. Dále pak zmiňuje syndrom vyhoření, jeho příznaky a fáze. Bohužel v rámci tématu práce je směr ohledu na deprese irelevantní (psychopatologický popis je neúplný, ale také nadbytečný, protože z pohledu na stres jako reaktivní záležitost informace nepodává. Na str. 40 je v tomto oddílu zásadní chyba v zařazení posttraumatické stresové poruchy. Posttraumatická stresová porucha není poruchou osobnosti, jak je v práci uvedeno. Poněkud nevhodně z hlediska logiky kapitoly je do tohoto oddílu zařazeno téma supervize. Ve čtvrté kapitole se autorka znovu krátce vrátila k prostředkům ke zmírnění stresu. Téma psychohygieny je zpracováno povrchně a takto pojatá kapitola se jeví jako nadbytečná, nepřinášející žádné odborné poznatky, dotýká se prakticky jen několika možných aktivit souvisejících s redukcí stresu, jako je relaxace, dýchání, procházky.

Poslední kapitola má dokreslit téma práce. K této části mám několik připomínek:

Udivuje mě, že ačkoliv autorka volí jako kostru průzkumu polostrukturovaný rozhovor s možností doplňujících otázek, které by měly být flexibilní (a sama uvádí na obecné rovině, „Flexibilita je důležitá pro důkladné a autentické zjištění skutečnosti zkoumaného jevu“ (55), respondentky zjevně některým otázkám nerozuměly a bylo by vhodné jim položit otázky, které by napomohly dobrat se lépe k podstatě problému. Týká se to zejména tématu „jednat eticky“. Např. respondentka, která hovoří o etickém problému, že se musí přetvařovat, mohla dostat doplňující otázku. Zdá se, že autorka si s hlubším vymezením též neláme hlavu a např. k problematice etického jednání sociálního pracovníka v závěrečných

shrnujících textech velmi vágně hovoří o tom, že sociální pracovníce jsou nepochopeny rodinou či příbuznými klienta.

V Diskusi má autorka tendenci potvrzovat některé teze, ačkoliv takové požadavky si její průzkum klást nemůže ani v rámci jednoho města. V takovém průzkumu nejde o mapování zkoumaného jevu, ale spíše o zvláštnosti, které se objeví a nad kterými lze následně uvažovat. Kniha Jak se vyrábí sociologická znalost, kterou dle seznamu literatury používala, je dobrým zdrojem informací spíše pro kvantitativní strategii. Autorka sice dle metodologických pokynů vytvořila kategorie (77), které ale nedefinovala. Takže např. není jasné, co vše autorka zařazuje do kategorie sociální myšlení. Kategorie nejsou zpřesněny ani tím, které otázky k nim patří.

Z této chyby potom vyplývá nemožnost opřít se o konkrétní údaje, takže když autorka sděluje dojem, že málokdo ze sociálních pracovníků dokáže přímo tvář v tváři sdělit klientovi nepříjemné skutečnosti (87), musíme se ptát kde, z které části výpovědi její konstatování vyplývá. Zdá se, že to v odpovědích konkrétního průzkumu nelze konkrétně nalézt. Je možné v diplomové práci usuzovat z dojmu, že občas je chování sociálního pracovníka na hranici pokrytectví či zbabělosti bez konkrétní opory v textu? Kde se vzal ten dojem? Kdy je občas? Kde je hranice pokrytectví či zbabělosti?

K této tendenci patří i to, že autorka konstatuje vlastní názor, že somatika s psychikou jednoznačně souvisí (dalo by se doložit např. literárními zdroji) a to, že její názor podpořily všechny respondentky až na jednu výjimku.

Dle závěru na str. 86 se domnívám, že autorka chápe stres jako situační záležitost, na tom vysvětluje postoj respondentek k supervizi.

Formální stránka:

K formální stránce práce mám několik připomínek: V práci se vyskytuje řada nadbytečných údajů, které jsou v kontextu práce zcela jasné, např. že supervizi je nutno předem naplánovat a vymezit téma, mít čas, že je potřebná příprava na vlastní setkání s respondentem, že je důležité dodržování určitých etických a morálních zásad, že musí přijímat citlivě apod. Popis realizace průzkumu je takto podrobný. Tyto obecně známe informace lze považovat za nadbytečné, zvláště v souvislosti s tím, že při čtení naopak chybějí některé informace, které kdyby byly zmíněny nebo konkrétně naformulovány, pomohly by lepší orientaci čtenáře bez nutnosti zpětného dohledávání. Některé zásadní informace chybí či zapadnou do těchto obecných. Za nezdařilé považuji, že v závěrečných částech textu se několikrát dočítáme o stejných věcech. Na straně 76 a dále se opět shrnuje to, co bylo v jednotlivých odpovědích konstatováno, a mnohé se pak opakuje znovu v Diskusi a Závěru.

Prezentace práce:

Prezentace práce je na velmi dobré úrovni, práce je upravená, přehledná, doplněná barevnými grafy a přílohami

Závěr:

Úvodní texty diplomové práce představují vcelku dobrý přehled informací vztahující se k tématu stresu. Autorka zvládla práci s literaturou. Méně zdařilá je část zabývající se průzkumem (viz výše). Velmi problematická je možnost identifikace respondentek.

K obhajobě doporučuji s výše uvedenými výhradami.

PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.
vedoucí DP

